

Statenmededeling

Onderwerp

Opdracht aan de drie Brabantse omgevingsdiensten voor de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving in 2021

Datum

16 november 2020

Documentnummer

GS: 4754671

PS: 4792990

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Kennisnemen van

De vastgestelde opdracht 2021 voor de drie Brabantse omgevingsdiensten voor de uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH).

Aanleiding

In de relatie tussen provincie en omgevingsdiensten worden twee rollen onderscheiden: de rol van opdrachtgever en de rol van mede-eigenaar van de omgevingsdiensten.

De directe aanleiding voor deze mededeling vormt de provinciale opdracht aan de drie Noord-Brabantse omgevingsdiensten voor 2021.

Sinds 2013 voeren de drie Brabantse omgevingsdiensten in opdracht van Gedeputeerde Staten de wettelijke provinciale taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) uit. Het gaat om de uitvoering van onder meer de wet- en regelgeving met betrekking tot de fysieke leefomgeving: Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), Wet milieubeheer, Wet luchtvaart, Wet natuurbescherming, Wet hygiëne en veiligheid bad- en zwemgelegenheden (Whvbz), Waterwet, Wet bodembescherming, Ontgrondingenwet en de onlangs vastgestelde Interim Omgevingsverordening. Gedeputeerde Staten stellen in dat kader jaarlijks de opdracht aan de drie Brabantse omgevingsdiensten voor de uitvoering van de VTH-taken vast. Het Besluit omgevingsrecht (BOR) geeft aan dat de Staten geïnformeerd worden over het uitvoeringsprogramma van de omgevingsdienst.

Daarnaast geven we invulling aan een drietal toezeggingen die op tijdens de Statendag op 5 juni 2020 zijn gedaan bij de behandeling van [Statenvoorstel](#)

[34/20 Zienswijzen op ontwerpbegrotingen 2021 en meerjarenraming 2022-2024 van Gemeenschappelijke Regelingen Omgevingsdiensten Zuidoost \(ODZOB\), Midden- en West \(OMWB\) en Noordoost \(ODBN\):](#)

- PS te informeren over de gesprekken met het Rijk over de bekostiging van de bodemtaken als gevolg van het uitstel van de Omgevingswet;
- PS te informeren over de relatie van het nieuwe bestuursakkoord op het provinciale budgettaire kader voor de ontwerpbegrotingen;
- PS te informeren over mogelijke voorfinanciering van projecten bij de omgevingsdiensten.

Datum

16 november 2020

Documentnummer

GS: 4754671

PS: 4792990

Bevoegdheid

Gedeputeerde Staten zijn het bevoegde gezag voor de uitvoering en opdrachtverlening van de wettelijke taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving voor verschillende taken op het gebied van de fysieke leefomgeving.

Gedeputeerde Staten hebben, voor zover de opdracht aan de omgevingsdiensten strekt, het mandaat voor besluitvorming en handelen aan de directeurs van de omgevingsdiensten verleend. De provincie blijft het bevoegde gezag en eindverantwoordelijk voor de besluiten die hieruit volgen. Met deze statenmededeling informeren wij u over de aard en omvang van de opdracht aan de omgevingsdiensten en daarmee over het uitvoeringsprogramma voor de VTH-taken in 2021. Uw Staten hebben in relatie tot de VTH opdracht een kaderstellende en toezichthoudende rol. Zie onderstaand schema waarbij tevens is aangegeven of u bij documenten een besluitvormende of controlerende rol heeft.

De rol van PS	✓ = Kaderstellend	i = Controlerend
Kaderstellend als mede-eigenaar van omgevingsdiensten	<ul style="list-style-type: none"> • Vaststellen wijzigingen Gemeenschappelijke Regelingen • Vaststellen zienswijzen op begrotingen omgevingsdiensten 	<ul style="list-style-type: none"> • Kadernota's omgevingsdiensten • Jaarrekening omgevingsdiensten
Kaderstellend als beleidsbepaler / besluitvormer	<ul style="list-style-type: none"> • Vaststellen beleid waarbij gebruik wordt gemaakt van VTH instrumenten bijvoorbeeld Energie, Agrofood, etc • Vaststellen provinciale perspectiefnota • Vaststellen provinciale begroting 	<ul style="list-style-type: none"> • Instrumenteel VTH Beleid • Relevante en actuele beleidstrajecten bijvoorbeeld de pilot en vervolg van de intensivering toezicht veehouderijen
Controlerend / toezichthouder van VTH taakuitvoering		<ul style="list-style-type: none"> • Opdrachtverstrekking, tussenrapportage en eindrapportage provinciaal VTH programma • Bestuursrapportage provincie • Periodiek doeltreffendheidsonderzoeken (bijv. Zuidelijke rekenkamer, ILT, 2.17a evaluatie handavingskoers)

Schema 1: rollen provinciale staten o.a. over de relatie tot de VTH opdracht.

Kernboodschap

1. * De VTH-opdrachten uit het jaarprogramma in 2021 vertegenwoordigen een waarde van € 28.788.555,- met de volgende onderverdeling:

€ 12.212.016,- Omgevingsdienst Midden en West Brabant (OMWB)

€ 9.090.825,- Omgevingsdienst Brabant Noord (ODBN)

€ 7.485.714,- Omgevingsdienst Zuidoost Brabant (ODZOB)

Ten opzichte van 2020 stijgt de opdrachtwaarde met € 0,4 miljoen. De belangrijkste oorzaak hiervan is de uitvoering van vergunningverlening Wet natuurbescherming. Uw Staten zijn onlangs met via deze [statenmededeling](#) nader geïnformeerd over de toename van het aantal aanvragen en een toename in capaciteit in de afhandeling hiervan.

Daarnaast draagt de provincie in 2021 jaarlijks bij aan collectieve VTH-taken die omgevingsdiensten opdracht overstijgend uitvoeren voor al haar deelnemers. Voor 2021 is dat € 0,9 miljoen.

Tenslotte worden er gedurende het uitvoeringsjaar nog aanvullende opdrachten verstrekt aan de omgevingsdiensten.

De VTH-opdracht komt in eerste instantie voort uit wettelijke taken. Daarnaast wordt het instrument van vergunningverlening, toezicht en handhaving ingezet voor provinciale ambities, zoals bijvoorbeeld energie, agrofood en natuur.

Tijdens een *digitale* themabijeenkomst op 26 juni zijn uw Staten meegenomen in het proces van de vorming van de VTH-opdracht. Tijdens deze bijeenkomst heeft u input meegegeven, die is verwerkt in de thans voorliggende VTH-opdracht.

2. De VTH-opdracht in 2021 kent de volgende bijzonderheden:

- Stikstofproblematiek

In de VTH-opdracht 2021 is een versterking van toezicht & handhaving op de naleving van de Wet natuurbescherming door niet-veehouderij bedrijven nog niet opgenomen. De verwachting is dat het huidige toezichtsniveau niet meer adequaat is (dat wil zeggen passend bij de risico's voor het te beschermen belang). Thans onderzoeken de Provincie en de Omgevingsdiensten welke mate van toezicht op deze categorie kwalificeert als 'adequaat' en wat ervoor nodig is om het toezicht naar dat niveau te brengen. In de burap 2021 zullen we PS hiertoe een voorstel doen.

- Veehouderij afronding ITV

Het project ITV (Intensivering toezicht veehouderijen) loopt nog door tot medio 2021. Daarna zal het toezicht op veehouderijen in het kader van de Wnb een andere fase ingaan. Dit betekent dat het toezicht in dit kader risicogestuurd plaats zal vinden. Hierbij wordt ondermeer gebruik gemaakt van data die is verkregen uit het ITV project. Op 16 oktober bent u over dit project geïnformeerd in een themabijeenkomst.

Na afloop van dit project ontvangt u een statenmededeling, waarin nader ingegaan wordt op de geleerde lessen uit dit project en hoe deze worden meegenomen in de reguliere taken, die risicogestuurd plaatsvinden.

- Voorbereiden Omgevingswet

In 2022 zal de Omgevingswet ingaan. Dit betekent dat de provincie en de omgevingsdiensten zich moeten voorbereiden op de komst hiervan. De omgevings-

Datum

16 november 2020

Documentnummer

GS: 4754671

PS: 4792990

diensten zijn met alle partners in hun regio aan de slag hoe zij dit het beste kunnen doen. Daarbij heeft iedere dienst specifiek aandacht voor hun deel van de provinciale deelopdrachten en het Brabant-brede deel waarop samenwerking tussen de diensten noodzakelijk is. Een van de voorbereidingen betreft het ombouwen naar een nieuwe VTH-opdracht 2022 onder de Omgevingswet. Belangrijke aspecten hierbij zijn het in beeld hebben van de impact van (veranderende) wet- en regelgeving, het digitaal stelsel Omgevingswet (DSO), het Anders Werken onder de Omgevingswet en de vertaling maken hoe hiermee om te gaan in de VTH-opdracht zoals bijvoorbeeld de wijziging van het begrip 'inrichting' naar 'milieubelastende activiteiten'.

Bij de themabijeenkomst in juni 2021, over de VTH Opdracht van 2022, zullen wij uitgebreid op de veranderingen als gevolg van de komst van de Omgevingswet ingaan.

- Instrumenteel kader VTH

In 2018 hebben wij het Instrumenteel kader VTH vastgesteld. Met dit uitvoeringsdocument beogen wij het instrumentarium te moderniseren en passend te maken voor de VTH-uitvoering van de toekomstige Omgevingswet. De Omgevingsdiensten hebben een gezamenlijk 4-jarig programma in uitvoering genomen om dit kader operationeel te maken. Dit programma is gestart in 2019 en loopt door tot en met 2022. Wij informeren u over de voortgang van dit traject medio 2021.

- Datagestuurd werken (Digitalisering)

De omgevingsdiensten hebben in 2020 samen met de provincie het Brabants Omgevings Datalab (BOD) opgericht. Hierbij wordt geprobeerd om met data-science milieuvraagstukken doeltreffender en doelmatiger aan te pakken met de inzet van VTH. In 2021 wordt getracht om meerdere provinciale opdrachten mede te laten plaatsvinden op een datagestuurde manier. Één van de projecten waar hiermee gestart wordt, is het toezicht op de veehouderijen waarvoor het BOD een dashboard heeft gemaakt. Ook op andere wijze zijn we bezig met digitalisering. Zo zijn wij deelnemer aan het project Altijd Actuele digitale vergunning voor BRZO bedrijven, getrokken door de provincie Zuid-Holland.

3. *Er zijn onzekerheden met financiële risico's:*

- *Is Wnb-toezicht op niet-veehouderij bedrijven adequaat?*

Er wordt nog onderzocht wat een adequaat niveau is voor toezicht en handhaving van de naleving van de Wnb door niet-veehouderij bedrijven, of het huidige toezicht en handhaving voldoet aan het adequate toezichtsniveau cq wat er voor nodig is om toezicht en handhaving op dit adequate niveau te brengen.

Als dit laatste niet het geval is, kan dit leiden tot aanpassingen in de opdracht en het hiervoor benodigde structurele budget. Wij zullen PS hierover informeren, en eventueel PS hiervoor een voorstel doen.

- *De kosten vergunningverlening Wnb en bijbehorende legesopbrengsten zijn onzeker.*

Datum

16 november 2020

Documentnummer

GS: 4754671

PS: 4792990

Taken voor directe vergunningverlening en de bijbehorende leges zijn vraaggestuurd en fluctueren. Bij de Wnb spelen vraagstukken rondom zaken zoals stikstof, provinciale regels, landelijke ontwikkelingen, nieuwe jurisprudentie en provinciale bestuurlijke besluitvorming. Zowel de taakuitvoering als legesopbrengsten zijn aan onzekerheden onderhevig en dus is er sprake van financiële risico's.

- *Er ontstaat een onzekere piek in het actualiseren van omgevingsvergunningen door nieuwe Europese regels*
De provincie moet als bevoegd gezag ervoor zorgen dat de vergunningen van IPPC-installaties actueel gehouden worden. Dat is onderdeel van het reguliere werk. Op het moment dat de Europese Unie nieuwe BBT-conclusies publiceert (Best Beschikbare Technieken) ontstaat er een piek in de actualisatie van vergunningen. Voor het thema Afvalbeheer wordt de gevolgen van recente BBT-conclusies onderzocht. De verwachting is dat deze piekbelasting beperkt zal zijn, maar dat is dus onzeker.
- *Er kan in de loop van 2021 een piek ontstaan van aanvragen die voor inwerkingtreding van de Omgevingswet worden ingediend.* Zoals ook bij de Wabo is gebeurd. Met deze piek is in de opdracht nog geen rekening gehouden, omdat de uitvoering van deze aanvragen veelal pas in 2022 zullen plaatsvinden.
- *Voor 2021 is het structurele indexatie effect € 0,6 miljoen.* Hiervan blijkt in de opdracht feitelijk € 0,3 miljoen over doordat opdrachten zijn aangescherpt. Het moet blijken of dat realistisch is.

Samen met de omgevingsdiensten monitoren wij nauwgezet deze onzekerheden en sturen indien nodig bij.

Consequenties

1. *De uitvoering van deze wettelijke VTH-taken wordt via het opdrachtgeverschap geborgd.*
De VTH-taak dient op een adequaat niveau te worden uitgevoerd. De opdracht is zodanig ingericht dat hieraan voldaan kan worden; zowel in kwantitatieve als kwalitatieve zin. Gedurende het jaar wordt de uitvoering gemonitord. Het gaat dan om uitputting van de middelen, de geleverde output (aantallen producten en de kwaliteit daarvan) en de daarmee bereikte resultaten (zoals naleefgedrag). Op basis van deze monitoring wordt indien nodig bijgestuurd.
2. *Het provinciale budget voor de uitvoering van deze taak wordt hiermee aan de omgevingsdiensten gekoppeld.*
Door de provincie zijn in de begroting budgetten beschikbaar voor de uitvoering van deze wettelijke taak. In deze opdracht worden de benodigde

Datum

16 november 2020

Documentnummer

GS: 4754671

PS: 4792990

bedragen voor de uitvoering van de opdracht gekoppeld aan de desbetreffende omgevingsdienst.

3. *Er ontstaat een jaarlijks oplopend financieel tekort doordat omgevingsdiensten een hogere loon-/prijsindexering toepast dan de provinciale indexering op het VTH-budget.*

Het jaarlijkse financieel effect hiervan is € 0,6 miljoen.

In de opdracht 2021 blijkt het tekort inderdaad € 0,6 miljoen.

Dit bestaat voor € 0,3 miljoen tekort in de jaaropdracht en € 0,3 miljoen exploitatiekosten Meting & Onderzoek. In 2021 bezien we de voorziene ontwikkeling van het tekort én de feitelijke kosten/baten VTH in 2020. In de burap 2021 komen we hierop, indien nodig, terug met een voorstel.

Datum

16 november 2020

Documentnummer

GS: 4754671

PS: 4792990

Er zijn tevens toezeggingen gedaan in verband met VTH Opdracht door de gedeputeerde tijdens de PS-vergadering van 5-6-2020. Onderstaand geven wij invulling aan deze toezeggingen:

- Het effect van het nieuwe bestuursakkoord op het beschikbare budget voor opdrachtverlening raakt Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving op enkele onderdelen.

Het vorige bestuursakkoord had € 5 miljoen gereserveerd, waarvan € 1,2 miljoen voor Samen Sterk in Brabant (SSiB) en € 3,8 miljoen extra voor Transitie Veehouderij voor aanvullende plannen of tegenvallers. Beiden zijn geschrapt. SSiB maakt nu overigens deel uit van de portefeuille Veiligheid. Voor het budgettaire kader voor de jaarlijkse VTH-opdrachten heeft het nieuwe bestuursakkoord geen directe gevolgen.

- De werkwijze is dat de provincie de opdracht aan de omgevingsdiensten via bevoorschotting financiert. Omgevingsdiensten hoeven opdrachten dus zelf niet voor te financieren.
- In het Statenvoorstel 34/20 Zienswijzen op de ontwerpbegrotingen 2021 van de Brabantse omgevingsdiensten is aangegeven dat een deel van de dekking voor bodemtaken door het rijk wegviel vanaf 2021. Het rijk betaalde mee aan bepaalde bodemtaken die omgevingsdiensten voor de provincie uitvoeren. Deze dekking valt weg vanaf 2021. Doordat de Omgevingswet wordt uitgesteld blijft de provincie wel bodemtaken bekostigen die omgevingsdiensten uitvoeren. Op dit moment is hierover nog steeds geen duidelijkheid. Vanuit de middelen van bodemtaken wordt dit voorgefinancierd. De verwachting is wel dat er afspraken met het rijk komen over de dekking in 2021.

Overige informatie:

- Met het dossier van inbesteding van de taak "afhandeling van verzoeken om af te wijken van bijlage 2 Interim Omgevingsverordening Noord-Brabant, onderdeel Natura 2000-gebieden" werd de inbesteding geschat op 1 fte. Dit werkelijke inbesteding blijkt 0,75 fte te zijn. In de burap 2021 zullen wij daarom een budgetneutrale wijziging in de begroting voorstellen.
- Een onderzoek van de Zuidelijke Rekenkamer naar de VTH taken op het Industriegebied Moerdijk wordt binnenkort aan u gepresenteerd. Één van de

onderdelen betreft de gehanteerde KPI's. Bij het formuleren van deze KPI's houden wij vanzelfsprekend rekening met de maatschappelijke opgaven en provinciale ambities waaraan VTH een bijdrage kan leveren. Wij zullen u hierover nader informeren.

Datum

16 november 2020

Documentnummer

GS: 4754671

PS: 4792990

Europese en internationale zaken

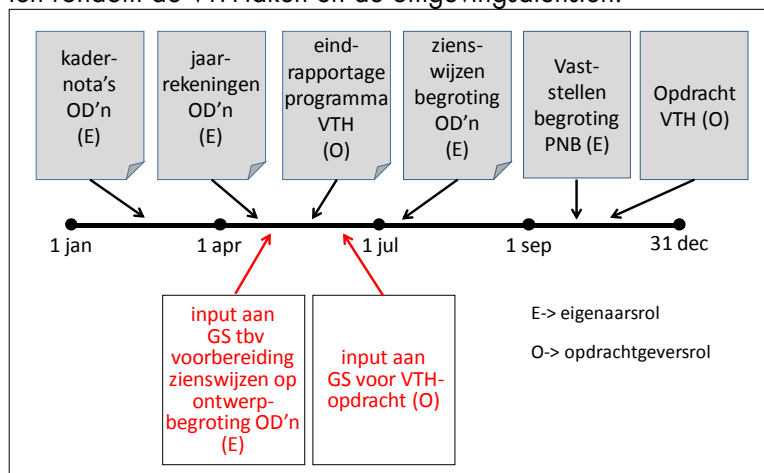
In mei 2019 heeft de Raad van State uitgesproken (zie ook Statenmededeling over de wijziging beleidsregel natuurbescherming) dat de PAS niet in lijn is met de Europese Habitatrichtlijn. Dit oordeel heeft gevolgen voor de VTH-uitvoering (Wnb, onderdeel gebiedsbescherming, maar ook voor de Wabo als de Wnb hierbij aanhaakt) en heeft verstrekende gevolgen op verschillende terreinen, waaronder vergunningverlening en legesheffing.

Communicatie

De opdracht aan de omgevingsdiensten wordt gelijktijdig gegeven en loopt van 1 januari 2021 tot en met 31 december 2021. Per dienst is een opdrachtbrief opgenomen in het dossier. Er vindt over deze opdracht geen verdere actieve communicatie plaats.

Vervolg

Wij rapporteren jaarlijks rond april over de gerealiseerde VTH-prestaties over het voorgaande jaar. Het streven is om in 2021, net als voorgaande jaren, in mei en juni twee themabijeenkomsten te organiseren. Hierin kunt u uw wensen aangeven ten aanzien van respectievelijk de zienswijze op de begrotingen van de omgevingsdiensten (eigenaarsrol) alsook de inhoud van de VTH-Opdracht (opdrachtgeversrol). Zie onderstaand schema voor de jaarlijkse afstemmingsmomenten rondom de VTH-taken en de omgevingsdiensten.



Schema 2. Jaarlijkse afstemmingscyclus met Provinciale Staten rondom VTH en de omgevingsdiensten.

Uw Staten worden daarnaast als daar aanleiding of behoefte toe is, in kennis gesteld van de ontwikkelingen rondom de VTH-opdracht bij de omgevingsdiensten. Voorbeelden hiervan zijn de uitwerking van de Stikstofaanpak en de transitie veehouderij op de vergunningverlening.

Datum

16 november 2020

Documentnummer

GS: 4754671

PS: 4792990

Bijlage

-VTH Opdracht 2021 aan de omgevingsdiensten.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter,

de secretaris,

mr. I.R. Adema

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

Programmamanager: mevrouw M.J. van den Dries, (06) 27745039
mvddries@brabant.nl.

Opdrachtnemer: de heer W.A.P. Looijmans, (06) 55 68 66 26, wlooi-
mans@brabant.nl.